

Meesterleraar Toon Oomen

‘Je moet ze wakker maken’

Hans Eijkenaar en Jimmy van den Nieuwenhuizen vragen het zo’n beetje in koor: ‘Wanneer gaan jullie nou eindelijk eens wat doen met Toon Oomen?’ ‘Nou, in dit nummer; het interview is al gedaan.’ Het is een mooi en ook typerend tafereeltje, backstage bij de Bax Groove Day in Goes; twee Nederlandse topdrummers die kort na hun clinic aandacht vragen voor hun voormalige drumleraar uit Oosterhout, die zo velen wat extra’s bracht. Maar wat was dat extra’s dan? Mark Eeftens ging op onderzoek.

tekst Mark Eeftens foto's Dennis Boxem

In het park aan de Slotlaan in het Brabantse Oosterhout staat een man met een wilde bos haar. Hij is omringd door een groepje geblinddoekte drummertjes. Ze staan doodstil en luisteren met ingehouden adem naar de geluiden in het park. Een paar honderd meter verderop is een bakkerswinkel. Twee jochies van een jaar of veertien komen binnen. Ze noteren op een A4'tje alle producten in de bakkerij die ze lekker vinden. De verbindende factor tussen deze twee tafereeltjes is drumleraar Toon Oomen. Diezelfde Toon Oomen was óók de leraar van een opmerkelijk aantal topdrummers: Hans van Oosterhout, Mark Stoop, Hans Eijkenaar en later Jimmy van den Nieuwenhuizen. Op de DrumDrieDaagse 2015 verblufte Oomen zijn publiek met een briljante masterclass over zijn aanpak. Slagwerkkrant reisde af naar een heerlijke boerderij in het Brabantse Molenschot, waar Oomen er eens goed voor ging zitten. Onder het genot van koffie en versgebakken worstenbrood geeft Oomen een kijkje in zijn keuken.

Ezel

‘Ik ben altijd heel eigenwijs geweest. Maar mijn lessen waren wel gebaseerd op wat ik zelf leerde. Houding is écht mijn ding. Goed zitten, goede rug en handstand, of het nou traditional is of matched; ik geloof daar echt in. Oefeningen los van het drumstel: voor je neus staat een ezeltje. Aai hem met een hand over z'n rug en aai met de andere rondjes over z'n koppie. Nu draaien we hem om. Hó,

niet tegen zijn haren in strijken! Houding en motoriek is het begin van alle lessen.

‘De eerste opdracht voor thuis is het maken van een tekening met kleurpotlood. De volgende les zeg ik dan: speel die tekening maar! Hè? Hoezo, hoe dan? En dan weten er veel niet wat ze moeten doen. Dan haal je al de gasten eruit die creatief zijn en pit in hun donder hebben, of juist héél verlegen zijn. Ik zeg dan: álles is goed, behalve als je niets doet. Ze zijn misschien nog niet ritmisch, maar ze kunnen wel een palet van geluid maken. En dan moeten ze dezelfde opdracht nóg een keer doen, maar dan weten ze dat ze de tekening moeten spelen. En de week daarna nog een keer, en zo werken we dan naar de grafische notatie. Noten zelf zijn namelijk niks; het is maar papier. Je hoofd, je lijf, je adrenaline, dáár gebeurt het. Dus begin alsjeblieft niet met een boek!

‘En ik doe altijd alsof ik het zelf niet kan en bezie elke les weer alsof alles nieuw is. Ik vereenzelvig me met de leerling. Ook als hij autistisch is of het syndroom van down heeft. De eerste keer dat ze binnenkomen zijn ze natuurlijk enorm onder de indruk van dat hele instrumentarium. Dan ben ik dat ook. Ik ga mee. Hoe moet dat dan met die stokken? Tja. Hoe zou een aap dat doen? Zo, nou dan proberen wij dat ook. Hm dat gaat niet zo goed. Zou het zo beter gaan? Of zo? En zo ga ik met ze mee. Ik ga ze dus niet zeggen: zo moet je je stok vasthouden. Dat is helemaal verkeerd. Laat ze maar ontdekken, dan komen ze er vanzelf achter dat iets niet werkt en dan

gaan ze verder vragen en zien ze dat ik allerlei leuke trucjes kan. ‘Dat wil ik ook wel!’ Oké, maar daar moet je wel wat voor doen. En als ik jou was dan zou ik het zo doen, want je komt er vanzelf wel achter dat het op jouw manier niet gaat. En dán ga ik ze pas uitleggen hoe het zit.’

Vuilnis

‘Ik ben ook altijd lief, nooit streng – behalve als ze naar een vakopleiding willen – en word alleen boos als ze brutaal zijn. Ik becomplimenteer bijna altijd alles. Het is bijna allemaal goed wat ze doen en daardoor gaan ze vanzelf beter spelen. Kijk naar jezelf: als je voortdurend op je kloten krijgt ga je niet beter spelen! Ze moeten ook een heel spannend verhaal schrijven. Dat ga ik dan voorlezen door een microfoon met een dot echo erop, en dan speel ik er keyboard onder. Ze moeten dan achter een groot drumstel gaan verzinnen wat daarbij past met allerlei stokken.

‘Tegen Sinterklaas stuur ik ze naar de bakker met de opdracht: schrijf alles maar op wat je lekker vindt. Vervolgens gaan ze die lijst rappen terwijl ik ze begeleid op keyboard. En dán ga ik vertellen hoe de muziktaal werkt: hele noot is roooooommm; halve noot is vlaaaii; kwartnoot is taart; twee achtsten is snoepje; achtste-twee zestienden: kaasbroodje; andersom: kokoskoek; gepunteerde achtste-zestiende: brooooood-je; triolen: ollebolleke. Ik laat ze ook een vuilniszak meenemen en daar alles ingooien wat ze gedurende een

>>

‘Ik heb moeite met een popopleiding of een jazzopleiding of een wereldmuziekopleiding; je moet het allemaal kunnen’

Mark Stoop: 'Wie gaat er nou op een ladder drummen? Ik wel; tijdens mijn eerste drumles van Toon Oomen'

Hans Eijenaar: 'Iedereen die van hem les heeft gehad, speelt in de basis met exact dezelfde grip en techniek'

Jimmy van den Nieuwenhuizen: 'Toon dacht niet 1 stap vooruit, maar 10'

Hans van Oosterhout: 'Toon organiseerde het ene evenement na het andere; hij was constant bezig, nooit in de comfort zone, creatief tot op het bot'

'Begin alsjeblieft niet met een boek!'

trommel waarmee ik naar de Sint Jan Drumband ben gegaan. We moesten oefenen op het schoolplein, maar daar ben ik maar één keer geweest, want ik was altijd bang!

'Ik begon op de muziekschool in Breda, waar ik les kreeg van Marc Jansen. Na een half jaar zei hij: "Jij bent zó goed, ga maar naar het conservatorium!" Mijn lerares daar, Willy Goudswaard, was klassiek en vond dat drumstel maar niets, maar gelukkig kregen we ook gastlessen van Nippy Noya, Han Bennink, Pierre Courbois en Evert Overweg, destijds de drummer van het Metropole Orkest. Ik was helemaal gek op Evert, die ons leerde wat foezelen was. Hij was een geweldige drummer die bijvoorbeeld de drumsolo speelde tijdens de beroemde lopende-bandscene in Mies Bouwmans' *Eén van de acht*.

Wat is Foezelen?

'Dit (pakt een vel papier en maakt er een ritmisch kreukelend geluid mee tussen zijn handen). Een beetje aanrommel. Dat leerde ik ook van Han Bennink: als je jazz speelt, moet je gewoon ontzettend veel rommelen! Denk aan herfstbladeren! Dát is het leven! Kijk, ik heb *Le Train* (snaredrumsolo van Dante Agostini; red.) en al die andere Agostini-dingen natuurlijk ook moeten spelen, maar eigenlijk vind ik het niks, dus dat doe ik niet meer.

'Na Tilburg ging ik naar het conservatorium van Amsterdam. Daar leerde ik ook pauken spelen van Jan Labordus, die op dat moment de beste paukenist van de wereld was. Hij was een echte Jordanees, waar ik nondeju van geleerd heb! Ik was veel te lief. Op een gegeven moment stond ik iets te spelen en gaf Labordus zo uit het niets een keiharde knal op de pauk. Ik schrok me helemaal dood! "Zo Oomen, nou ben je effe geschrokken zeker? Maar dát moet er uit die pauken komen!! Je zit godverdorie in een orkest met 120 man; dan ga je niet een beetje zitten lullepoten op die velletjes!" Ik had vaak gewoon een blauwe arm na de les, want hij beukte op mijn arm. 'Dit is tempo, dit is het!' Je schijt in je broek voor zo'n man!

Speelde je in die tijd ook op een drumstel?

'Nou, daar oefende ik wel op. Kleine trom op de snare natuurlijk, en de paukenstukken op m'n tomtoms, maar echt drummen deed ik in die tijd alleen bij een jongerenkoor. Jan Pustjens vond wel dat je ook moest kunnen drummen als je op een muziekschool les zou

geven, en dus mocht ik drumlessen volgen bij Ton Rooijers. Die speelde open-handed met traditional grip.

'Ik zocht een plek om te kunnen oefenen en kwam uiteindelijk bij de muziekschool terecht. De directeur vond het goed, maar vond dat ik er dan wel moest lesgeven. Ja, maar dat kán ik toch helemaal niet? "Jawel", antwoordde hij. "Ik zie jou, ik ken jou, jij kan lesgeven!" Dat was tijdens mijn eerste jaar op het conservatorium, en daar kwamen mijn eerste leerlingen: Mark Stoop, Hans van Oosterhout en Hans Eijenaar!

'Ik schrijf alle oefeningen zelf en gebruik geen boeken meer. Ik neem een basis met een keyboard op en vraag wat iemand lekker vindt. Worstenbrood? Oké, dan heet het stuk *Worstenbrood*. Ik ben zestig jaar en heb alle boeken al gezien en vind er geen één goed. Ik geef iemand gewoon de oefening die hij nodig heeft. Waar ik ook een bloedhekel aan heb, zijn examens. Dat doen ze op verschillende muziekscholen, maar het is grote onzin! Je kunt ze beter een peperkoek geven dan een briefje! Op een conservatorium oké; dan moet je dingen af kunnen meten, maar op muziekscholen is het grote onzin! Het kan natuurlijk wel bij ons op H19, maar ik zie veel liever dat mijn leerlingen drummend over de wereld reizen? Dat is mijn voldoening, mijn reclame. Dat ze jaren later zeggen: "die gekke Toon Oomen!" Dat is toch prachtig? Je moet ze wakker maken!! Er zijn zo veel normale mensen. Saai mensen vind ik verschrikkelijk. ■

tellen, zowel maten tellen als de noten. En vergeet niet dat er in die vroege dagen een enorme rivaliteit was tussen Mark, Hans en Hans! Dat stuwt elkaar omhoog; dat is gezond! Ze moeten bossa kunnen spelen én jazz én double bass. Ik vind sowieso dat je als drummer alles moet kunnen spelen!

'Mijn leerlingen op H19 krijgen ook malletles. En dan gaat het niet om notennaampjes geven. Het accent ligt op spelen, niet op kwintencirkels. We beginnen met de zwarte toetsen, pentatoniek dus, en bouwen dat uit. En we doen pauken én latinpercussie én we drummen. Daarom heb ik altijd moeite gehad met een popopleiding of een jazzopleiding of een wereldmuziekopleiding; je

moet het allemaal kunnen. Daardoor raak je heel breed geïnteresseerd, en dan maak je toch je keuze wel om te gaan drummen of wat dan ook.'

Hoe kwam je zelf in de muziek terecht?

'Mijn vader was juwelier, klokkenmaker, horlogemaker, diamantair én opticien! Het was geen rijkeluisleventje, want er werd hard gewerkt, maar ik en mijn vijf broers groeiden wel op in een artistieke wereld. Mijn moeder studeerde als pianiste af aan het conservatorium, maar mijn vader speelde ook schitterend piano. Ik heb dus pianoles van mijn moeder gehad, maar we zijn allemaal muzikaal. Ik wilde echter wat anders gaan doen en kreeg een

>> week vinden. Het mag alleen niet stinken of vies zijn. Die gooien we leeg op de grond. Microfoons en een dot delay erbij, en vervolgens gaan we die rommel met kleine stokjes bespelen. De móóiste klanken krijg je er uit! Ik verzin oefeningen nog steeds ter plekke! Ik ben eigenlijk nog steeds een groot kind!

Een aantal van je leerlingen hoort inmiddels tot de absolute top. Is het die aparte aanpak van jou die dat mogelijk maakte?
'Deels, want met alleen die fratsen van mij kom je niet op het conservatorium. Ze moeten ook gewoon lezen en de moeilijke Agostini en Morello-dingen leren die ik zelf ook heb gestudeerd. Ze moeten er ook bij kunnen